

Setembre cultural | Actualitzat el 07/06/2017 a les 23:15

'Kobane Calling', un còmic revolucionari sobre la revolució

Jordi Martí i Font fa la ressenya d'aquest còmic on l'autor italià Zerocalcare parteix de la seva experiència viscuda al Kurdistan | «Algunes de les aportacions més interessants d'aquest llibre-crònica són precisament les seves visions pròpies i gens estereotipades d'una revolució que ell viu des de la primera línia amb por, amb por a la mort sobretot, però també amb por a alinear-se amb un dels bàndols i que aquest esdevingui també criminal»

Una de les vinyetes de l'obra | Zerocalcare / 'Kobane Calling'

Fa dies que em tomba entre les mans un llibre especial, un llibre de còmics que trasbalsa mentre el llegeixes perquè, més enllà de la història que explica, és ple a vessar d'humanitat, de sentiments i d'emocions. I no és fàcil que això passi si, a més, allò que llegeixes i de què gaudeixes és un còmic d'un autor del voltant de l'esquerra radical italiana que explica en primera persona un viatge gens convencional, ni tal sols entre els turistes revolucionaris, a Turquia, Síria i Iraq, tres dels estats que amaguen el país objectiu del seu viatge, el Kurdistan, i concretament Kobane.

Fa dies que em tomba el còmic perquè em sabia greu acabar el llibre i perdre el contacte directe amb aquest protagonista *alter ego* -o mateix ego- de Zerocalcare, l'autor que va pel món fent-se preguntes i omplint d'interrogants les seves seguretats i les nostres, l'autor d'aquest magnífic còmic introspectiu i alhora informatiu sobre una revolució que sense dubte és el «No passaran!» del segle XXI, aquest cop davant del feixisme de l'Estat Islàmic i del terrorisme legal i otanístic de l'Estat turc.

Michele Rech és el veritable nom de Zerocalcare, nascut el 1983 a Arezzo i amb una vida viscuda entre l'Estat francès i Roma. Assidu dels ambients dels centres socials autogestionats, com el Forte Prenestino de Roma, Zerocalcare viu una vida basada en els principis ideològics del straight edge que van popularitzar grups de hardcore com els Minor Threat, basats en l'abstinència de tabac, alcohol i altres drogues. Alhora, el seu qüestionament de la societat consumista que l'envolta va acompanyada d'un constant qüestionament dels seus propis minidogmes, dels seus i dels de molta part de l'esquerra política radical que l'envolta. Aquest qüestionament no està exempt d'humor, un humor fi tot i que a voltes molt directe, però sempre amb la intenció de trobar explicacions a totes les preguntes que li passen pel cap, i no només a ell. És per això que la seva obra esdevé humana, profundament humana. I això, i és així, no és una de les característiques centrals del món del còmic, tot i que cada cop ho és més.

Avui, Zerocalcare és un dels més destacats autors de còmic a Europa, tot i que la seva obra encara no és molt extensa. Sí que cal destacar entre els llibres que ha publicat la premiada *La profezia dell'armadillo*. Dos milions i mig de llibres venuts en només cinc anys deixen clara la popularitat d'un autor que amb els seus dibuixos i els seus guions, a més de fer passar una bona estona, aconsegueix emocionar i arribar a llocs on mai haguéssim pensat que uns dibuixos amb text podien fer-nos arribar.

Kobane Calling és el llibre amb què jo l'he conegut i és ara mateix la seva obra més popular. Es tracta d'un projecte que arranca el 2015 a partir d'un reportatge en format còmic publicat a la revista *Internazionale*, al qual seguiren altres reportatges i publicacions diverses relacionades amb el conflicte entre els resistents kurds i l'Estat Islàmic. Les històries publicades a l'*Internazionale* i altres les va recollir en un sol llibre al qual hi va posar el títol de *Kobane Calling* el 2016.

Algunes de les aportacions més interessants d'aquest llibre-crònica són precisament les seves visions pròpies i gens estereotipades d'una revolució que ell viu des de la primera línia amb por, amb por a la mort sobretot, però també amb por a alinear-se amb un dels bàndols i que aquest esdevingui també criminal i amb por, en definitiva, a dir mentides sense voler mogut per l'encegament i la presa de partit per una de les parts que la propaganda pot arribar a construir. És a dir que Zerocalcare parteix de la premissa que diu que en cap guerra, i en aquesta tampoc tot i que pugui semblar que sí, hi ha bàndols absolutament bons i absolutament dolents. Alhora, però, l'autor fuig també, a partir de les seves encertades reflexions i preguntes, de les possibles tendències relativistes que equipararien uns i altres, que ens situarien en una posició neutra davant agressors i agredits.

És per això que *Kobane Calling* m'ha entusiasmat? Doncs sí però no només. L'obra és, a més de tot el que he dit, oberta, rodona, divertida i dibuixada amb un estil propi que, alhora que no traeix la veritat (o almenys això sembla) no deixa d'utilitzar elements narratius que la doten d'una vivacitat i d'una fluïdesa que permeten avançar fàcilment en la seva lectura malgrat la complexitat de tot el que planteja. Aquesta complexitat deriva tant de la història que explica, que no redueix mai a un conflicte entre bons i dolents malgrat ho hagués pogut fer i no hagués mentit més que qualsevol televisió de les que mirem per informar-nos mentre ens desinformem, com d'un gran domini d'un munt de recursos narratius: flashbacks, monòlegs interiors, centrar-se en detalls insignificants que esdevenen importantíssims i un constant sentit de l'humor.

En el llibre, les històries secundàries no només aporten més informació al fil argumental central sinó que, sobretot, donen més punts de vista i diversitat a personatges i esdeveniments, construint un relat que és sobretot complex però que en tots els moments, a partir de les reflexions del protagonista, no deixa mai de ser proper. Proper perquè d'aquest personatge que és l'*alter ego* i el mateix ego de Zerocalcare te n'acabes sentint molt pròxim, tant per la seva empatia com per l'humor que gasta. És potser la diferència més gran amb l'altre gran referent de les cròniques de guerra i revolucionàries fetes en el llenguatge del còmic i referent inexcusable, Joe Sacco, que no inclou aquest sentit de l'humor constant i particular que converteix el còmic de Zerocalcare en tota una experiència vital, més enllà de l'interès que pugui tenir el relat pels fets que s'hi expliquen.

En resum i sense que soni ni vulgui sonar frívol: nosaltres, lectores i lectors europeus de còmic, anticapitalistes convençuts però morts de por davant l'amenaça de mort, no aniríem a viure a Rojava, tal com el mateix autor explica i argumenta, però sabem que allí s'està jugant, també, el nostre futur, i això no és cap joc malgrat el llenguatge en què això se'ns faci patent sigui el del còmic. I que algú com Zerocalcare hagi perdut el temps explicant-nos-ho amb aquest llibre és d'agrair amb totes les forces. Gràcies pel còmic, per la creació, l'estètica i el contingut però, sobretot, gràcies per la humanitat en què es fonamenta i que desprèn, una humanitat «que no es tanca mai».